

02 / 2011

Vážení klienti,

další číslo občasníku jsme věnovali novele zákona o DPH, která 1.4.2011 vstoupila v platnost. Cílem novely je především omezit daňové úniky a transportovat do zákona novelizovaná ustanovení evropské směrnice č. 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty. V textu přinášíme přehled nejdůležitějších změn, o dalších změnách Vás budeme informovat individuálně při řešení konkrétních situací. Rádi bychom Vás také ujistili, že veškeré změny jsou již implementovány do SW Premier, který při zpracování účetnictví používáme.

Pokud Vás některé změny více zajímají, obraťte se prosím na svoji účetní či poradce z naší společnosti.

NOVELA ZÁKONA O DPH OD 1.4.2011**NÁROK NA ODPOČET DANĚ**

Mezi významné změny patří zavedení jednoznačné zásady, že **daní na vstupu je výhradně daň stanovená podle zákona o DPH**, tj. pouze v takové výši, v jaké měla být podle zákona uplatněna. S účinností od 1. 4. 2011 již není možné uplatnit daň na vstupu, která byla u přijatého zdanitelného plnění uplatněna plátcem daně, který toto plnění uskutečnil, v nesprávně vyšší částce. Pokud částka uvedená na daňovém dokladu převyšuje výši daně, která měla být uplatněna dle zákona, tj. poskytovatel plnění na daňovém dokladu omylem uvedl vyšší daň, je plátcem oprávněn uplatnit nárok na odpočet pouze ve výši daně, která měla být správně uplatněna. V opačném případě, tj. jestliže poskytovatel plnění uvedl na daňovém dokladu nesprávně nižší daň, má plátcem nárok na odpočet pouze ve výši daně uvedené na daňovém dokladu.

K další významné změně patří možnost **uplatnění DPH na vstupu až v období, kdy byl obdržen daňový doklad**. Datum obdržení dokladu je obvykle evidováno v systému došlé pošty a na dokladu vyznačeno. Pokud tomu tak není, lze za datum obdržení daňového dokladu považovat datum vystavení + 2 dny na poštovní přepravu.

Výjimkou jsou nároky na odpočet daně v režimu reverse charge, kdy plátcem daně má povinnost DPH odvést a ve stejném období pak má nárok na odpočet.

Nárok na odpočet daně **nebude možné uplatnit** v případě, kdy přijatý daňový doklad nebude obsahovat **údaje rozhodné pro výpočet daně nebo DIČ**. Ostatní náležitosti bude možné stejně jako dosud prokázat jiným způsobem.

PŘENESENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI NA ODBĚRATELE

V případě některých tuzemských zdanitelných plnění je zaveden takzvaný reverse charge mechanismus, kdy daň z přidané hodnoty bude **místo dodavatele** odvádět státu **odběratel**.

Dodavatel v tomto režimu neúčtuje odběrateli DPH ze zdanitelného plnění, ale daň přízná a odvede odběratel. Ten si zároveň může z tohoto plnění uplatnit odpočet.

Dodavatel vystaví daňový doklad bez DPH a na dokladu uvádí sdělení, že příjemce je povinen příznat daň a doplnit její výši. Obě strany jsou povinny podat finančnímu úřadu výpis z evidence těchto plnění formou datové zprávy.

Česká republika uplatňovala tento zvláštní režim u lokálních plnění dosud jen pro dodání zlata. Novelou je dále rozšířeno pro tyto případy:

- dodání zboží uvedeného v příloze 5 zákona o DPH (struska, odpad a šrot),
- obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů,
- poskytnutí stavebních montážních prací **(s účinností od 1. 1. 2012)**.

V případech, kdy zboží bude dodáno nebo práce budou poskytnuty osobám, které nejsou plátcem DPH, se reverse charge mechanismus nepoužije a daň odvede dodavatel.

RUCENÍ ZA NEZAPLACENOU DAŇ

Odběratel nově ručí za daň neodvedenou jeho dodavatelem v případě, že **věděl nebo vědět měl a mohl**, že

- daň uvedená na daňovém dokladu nebude úmyslně zaplacená,
- plátce, který uskutečňuje toto zdanitelné plnění nebo obdrží úplatu na takové plnění, se úmyslně dostal nebo dostane do postavení, kdy nemůže daň zaplatit,
- dojde ke zkrácení daně nebo vylákání daňové výhody.

Podle daňového řádu, který začal platit 1. ledna 2011, je důkazní břemeno na správci daně, nikoliv na poplatníkovi. To znamená, že finanční úřad musí prokázat, že poplatník věděl nebo mohl vědět, že dodavatel daň neodvede.

Odběratel bude také nově ručit za daň neodvedenou dodavatelem, pokud bude cena za dodání zboží nebo poskytnutí služby bez ekonomického opodstatnění **zjevně odchylná od ceny obvyklé**. V tomto případě je důkazní břemeno na odběrateli.

Jestliže bude mít odběratel vážné pochybnosti o tom, zda dodavatel finančnímu úřadu daň zaplatí, bude moci využít tzv. **zvláštního způsobu zajištění daně**. Daň z přidané hodnoty tak poplatník uhradí místo dodavateli přímo správci daně na jím vedený depozitní účet dodavatele.

Příklad:

V květnu 2011 došlo k předání a převzetí díla (rekonstrukce sídla firmy). Cena díla byla sjednána v celkové výši 1.200.000 Kč (z toho základ daně ve výši 1 mil. Kč a DPH ve výši 20 % činí 200.000 Kč). Smluvní strany uzavřely před předáním a převzetím díla dodatek ke smlouvě o dílo, na základě kterého bylo přijato ujednání s tím, že objednatel uhradí za zhotovitele DPH ve výši 200.000 Kč, aniž by byl vyzván jako ručitel. Na základě této dohody uhradil ve lhůtě splatnosti objednatel zhotoviteli částku 1 mil. Kč a na příslušný účet vedený u místně příslušného u správce daně zhotovitele uhradil DPH ve výši 200.000 Kč. Současně s platbou DPH ve výši 200.000 Kč zaslal objednatel správci daně údaje uvedené v § 109a odst. 2 ZDPH, tj. identifikaci poskytovatele plnění, daň, na kterou byla úhrada určena, svoji identifikaci a den uskutečnění zdanitelného plnění. Na základě přijatého daňového dokladu vystaveného zhotovitelem si objednatel uplatnil daň na vstupu ve výši 200.000 Kč.

OPRAVA ZÁKLADU DANĚ A VÝŠE DANĚ

Mění se terminologie v této oblasti, novela ruší pojmy daňový dobropis a vrubopis, nově se bude používat pouze pojem **opravný daňový doklad**. Náležitostí opravného daňového dokladu je také **důvod opravy**. V případě oprav z důvodu chybně vystaveného daňového dokladu, kdy poplatník odvede daň vyšší, než mu ukládá zákon, lze tuto chybu opravit pouze prostřednictvím **dodatečného daňového priznání**. Dosud zákon v tomto případě

umožňoval plátcovi rozdíly v dani uplatnit v priznání za období, v němž byl opravný daňový doklad doručen odběrateli.

Pokud dojde k opravě již uplatněného nároku na odpočet daně, je plátce - **příjemce plnění** - povinen opravit odpočet daně v okamžiku, kdy mu tato skutečnost byla známa, a to **bez ohledu na to, zda mu byl doručen opravný daňový doklad**.

OPRAVA VÝŠE DANĚ U POGLEDÁVEK ZA DLUŽNÍKY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

Novela zákona o DPH zavádí možnost opravy daně u pohledávek za dlužníky, kteří jsou v insolvenční. Na základě tohoto ustanovení bude mít dodavatel možnost požádat o vrácení odvedené daně z přidané hodnoty, pokud mu jeho odběratel nezaplatil za dodané zboží nebo poskytnutou službu a insolvenční soud proti odběrateli zahájil insolvenční řízení. Opravu výše daně bude možné uskutečnit jen v případě splnění několika podmínek, a to:

- pohledávka vznikla v době nejpozději **6 měsíců** před rozhodnutím soudu o úpadku a dosud nezankla,
- dodavateli vznikla při uskutečnění zdanitelného plnění povinnost priznat a zaplatit daň,
- odběratel a dodavatel nejsou osobami blízkými, kapitálově spojenými osobami, ani osobami, které podnikají společně například na základě smlouvy o sdružení,
- dodavatel doručil dlužníkovi opravný daňový doklad,
- dodavatel přihlásil tuto neuhrazenou pohledávku nejpozději ve lhůtě stanovené rozhodnutím soudu o úpadku, pohledávka byla zjištěna a v insolvenčním řízení se k ní přihlíží.

Pokud bude pohledávka, u níž byla provedena oprava výše daně, následně plně nebo zčásti uhrazena, bude věřitel povinen priznat z přijaté úplaty daň. Při zrušení registrace je věřitel povinen o provedenou opravu zvýšit daň za poslední zdaňovací období před zrušením registrace.

KRÁCENÍ NÁROKU NA ODPOČET DANĚ

Dalšími významnými změnami jsou nové povinnosti při krácení nároku na odpočet při použití přijatých zdanitelných plnění, které plátce používá pro ekonomické i pro **soukromé účely** a při krácení z důvodu použití pro **plnění osvobozená od daně**. Nově vyrovnání odpočtu daně podléhá i dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností.

Ke změnám dochází při úpravě odpočtu daně, lhůta pro provedení úpravy odpočtu daně se v případě pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor (nemovitostí) **prodlužuje na 10 let**, u ostatního dlouhodobého majetku zůstává stejná, tj. pět let. Nová lhůta se týká pouze majetku pořízeného po 1.4.2011.